

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Vlieg vrij: vervolg (pag. 2)

EU breidt tijdelijke ban uit, waardoor nog eens miljoenen vogels worden gespaard

Door Jamie Gilardi

Wij waren afgelopen oktober enthousiast toen we hoorden dat de Europese Unie de import van alle vogels een maandlang had gestopt. Niet alleen zou deze beslissing vele duizenden wilde vogels sparen van het vangen en zijn verschrikkelijke consequenties, maar het riep de vraag op op de allerhoogste niveaus of commerciële vangst überhaupt nog zou moeten doorgaan. Toen die eerste ban van een maand werd verlengd tot eind januari 2006 – nog eens twee maanden van nul importen – werd onze vreugde vergroot. De omvang verschaftte ons de gelegenheid de discussies uit te breiden waaronder beschermings- en welzijn invloeden van de handel zowel als de gezondheidsrisico's die het nieuws overheerste.

Omdat onze coalitie van organisaties die aan deze campagne werken zich plotsklaps in een positie bevonden om verschillende panels in de UK en Europa te voorzien van overzichten met effectieve informatie en gegevens over de wilde vogels. Omdat lezers van

PsittaScene heel goed weten dat we al een behoorlijke tijd met dit onderwerp aan de gang zijn. Zijn we opgetogen en druk bezig om een sterke en zo goed mogelijk gedocumenteerde zaak samen te stellen voor passende autoriteiten. Intussen vloog de maand januari voorbij naarmate de deadline naderde. Geruchten over het toch heropenen van de wereldhandel, waren we uitermate opgelucht toen de EU Commissie Kyprianou, die hoofd is van het Directorate General for Health and Consumer Protection, hun beslissing aankondigde om de tijdelijke ban voor vier maanden te verlengen – tot aan eind mei!

Zoals veel van jullie gezien zullen hebben, hebben we een scorebord bijgehouden om na te gaan hoeveel vogels er voor de Europese markt zijn gevangen toen we in december 2004 de Wild Bird Declaration aan de EU hebben voorgelegd. (zie <http://birdsareforwatching.org>). Op de dag dat de ban werd aangekondigd in oktober, was dit scorebord gestegen tot

meer dan drie miljoen vogels! In navolging van de fantastische suggestie van Duncan McNiven van RSPB, besloten we dat het tijd werd deze klok opnieuw te starten, maar nu om het aantal wilde vogels te tellen die NIET werden gevangen voor de Europese markt sinds het begin van de ban. Tot op heden staat dit welgeteld op 1,3 miljoen vogels. Eind mei zal dit boven de twee miljoen vogels komen die alleen al gespaard zijn gebleven door deze tijdelijke ban.

Met de overweldigende steun van WPT-leden, papegaaienliefhebbers en een groeiend aantal bescherming- en welzijnorganisaties van over de hele wereld, denk ik dat we opgetogen kunnen en moeten zijn door deze verbazingwekkende uitkomst. Wees er verzekerd van dat we de komende maanden hard zullen werken voor het uiteindelijke doel om hier een permanente stand van zaken van te maken.

Opnieuw over handel in papegaaien (pag. 3)

Kunnen ex-vangers alternatieven ontwikkelen tegenover het vangen van wilde vogels?

Door Jamie Gilardi

Het is altijd moeilijk alle consequenties van een zekere actie te voorspellen, vooral op gebied van de internationale handel. Toen de USA begin 1990 stopte met import van praktisch alle wilde vogels was de doelstelling om de vernietigende oogst van deze vogels en daarmee samenhangende vermindering van populaties over de hele wereld een halt toe te roepen. Er waren een aantal onvoorziene consequenties van deze actie, één was dat de illegale handel tegelijk met de legale handel verminderde, en een andere was dat de invloed van algemeen voorkomende ziekten in de Amerikaanse avicultuur ook afnam. Natuurlijk zijn niet al deze consequenties goed voor iedere betrokkene, en dat is zeker het geval voor de mensen die, tot afgelopen oktober, de EU voorzagen van miljoenen wilde vogels. Omdat de EU op dat moment 90% van de bestaande handel in handen had, verdween deze markt in een nacht en had directe gevolgen niet alleen voor de vogels, maar voor de mensen die ze vangen en de anderen langs de handelslijn. Onze bezorgdheid bij de World Parrot Trust is vooral voor de vogels en we blijven enorm enthousiast over het feit dat zelfs deze tijdelijke ban al miljoenen wilde vogels redt. Maar wij geven ook om de mensen die dezelfde leefgebieden delen met deze vogels, vooral omdat velen van hen dicht aan de rand van uiterste armoede leven en zelfs honger lijden. En omdat we positief tegenover ecotoerisme staan, wat bescherming biedt en lokale gemeenschappen steunen, erkennen we tevens dat deze oplossing niet altijd uitvoerbaar is. In onze laatste PsittaScene, schreef Marc Johnson over een programma in Guyana wat op dit moment een programma ontwikkelt voor ecotoerisme in het regenwoud. We hopen dat de financiële inkomsten van het ecotoerisme een directe vervanging zal zijn voor de economische kosten aan de lokale bevolking door het beëindigen van hun vangst van wilde papegaaien. In de wetenschap dat

dezelfde gemeenschappen tevens (kunst)vaardigheden hebben ontwikkeld m.b.t. papegaaien, dachten we dat we de kans hadden om papegaaienliefhebbers in contact te brengen met ex-vangers. Omdat vangers hard moeten werken om wilde papegaaien te vangen en ze niet veel geld verdienen als ze mazzel hebben, dachten we dat het de moeite waard was om te proberen wat van hun verlies van het oogsten van papegaaien te vervangen door winst uit gesneden papegaaien. Eén van de leuke gedeeltes van dit verhaal heeft te maken met de geschiedenis en natuurlijk historie van de rubber zelf. Toen de eerste Europeanen aankwamen in de nieuwe wereld, zagen ze inheemse mensen stuiterballen en waterschoenen maken uit een vreemd nieuw materiaal gemaakt van sap van een unieke boom. De volgende paar eeuwen werd rubber (genoemd naar het Engelse “rub” omdat het potlood kan uitvegen) uiterst belangrijk voor de civilisatie van de westerse wereld. Inderdaad werd wilde rubber geleidelijk aan vervangen door plantage rubber aangezien rubberbomen over de hele tropen werden aangeplant, waaronder de Europese kolonies in zuidoost Azië en later Afrika (een persoonlijke aantekening, mijn grootvader, die oorspronkelijk uit Shetland kwam, woonde vele jaren in Indonesië als een “rubberplanter”, diens gevolg werd mijn moeder geboren op Sumatra.) Dus wat heeft dit te maken met papegaaien? Het blijkt dat in Zuid-Amerika één van het favoriete voedsel van de alom voorkomende Blauwgele ara's (Ara ararauna stond op de laatste voorkant afgebeeld) zijn de zaden van de rubberboom. Dit is precies dezelfde soort, *Hevea brasiliensis*, die het latexsap produceert wat de bron is van bijna alle natuurlijke rubbersoorten. De grote zaden, die de grootte hebben van macadamia noten, zitten vol met cyanide producerende ingrediënten, dus zijn ze erg onplezierig voor mensen om

te eten, maar de ara's lijken er gek op te zijn. Marc ontdekte dat de inheemse bevolking in Guyana nog steeds kleine voorwerpen maken uit natuurlijk rubber, en in feite, ze snijden ze uit tot papegaaien, toekans en andere vogels. Onze hoop is dat de Trustleden en supporters enthousiast zullen zijn om deze gemeenschappen te steunen, die zichzelf hebben afgekeerd van de winst uit oogsten van wilde vogels en het leuk vinden om een paar van deze simpele handgesneden papegaaien te hebben, die gemaakt zijn uit natuurlijke geogst regenwoud rubber. Omdat deze handgemaakt zijn en elke gesneden papegaai origineel is, hopen we dat je zult begrijpen dat ze enorm variabel zijn en degene die je krijgt er anders uitzien als die op het plaatje hier. Zoals de meeste papegaaien voelen zich het meest thuis in grote groepen, dus we moedigen jullie aan een hele groep te kopen! Je kunt ze kopen bij ons kantoor (zie pag. 19) voor het bedrag van € 5 per stuk of 5 stuks voor € 20. De bossen van Nappi zitten vol met balata (algemeen bekend als latex of rubberbomen) die generaties lang zijn afgetapt en sommige ervan zijn honderden jaren oud. De lidtekens van het verleden zijn tot wel 9 tot 12 meter hoog in de stam van sommige grote bomen. Eens de bron voor al de commerciële rubberproducten dienen deze bomen nu als een hernieuwde bron voor veel artiesten in het Rupununi gebied van Guyana. Eén ervan is George Tancredo. George was één van de eerste balata artiesten in het dorp Nappi. Hij is begonnen op de leeftijd van 21 jaar en werkt nu al bijna 40 jaar met balata. Omdat hij werkt voor Foster Parrots geniet hij, voor het eerst in zijn leven, van een vaste baan en zijn succes heeft verschillende andere dorpelingen (waaronder verscheidene jongeren) aangezet hem te volgen. George is ook bezig met een gebouwtje te bouwen dat dienst zal doen als een nieuwe studio en onderwijslokaal voor kunst en (kunst)vaardigheden van de Rupununi.

Redding van de Blauwkeel ara Hoogtepunten uit het broedseizoen van 2005 (pag. 4-8)

Door Toa Kyle

Toen ik in de jaren 90 op de middelbare school zat, waren er regelmatig discussies over de zin van de meeste beschermingspogingen. Kortweg de meeste van ons stonden kritisch tegenover de miljoenen dollars die werden gependend aan individuele soorten terwijl de aandacht zou moeten zijn gericht op behoud van de ecosystemen waarin de bedreigde soorten leven. In theorie, door de natuurlijke processen te behouden, die een systeem leiden, kan men de soorten die zich erin bevinden beter beschermen (terwijl men tegelijkertijd tijd en geld bespaart). Bijna een tiental jaren later en in mijn derde seizoen van nestwerk met de Blauwkeel ara's *Ara glaucogularis*, kan ik zien dat het bezit van goede stukken habitat niet persé het herstel van de soort garanderen. Dit is vooral waar voor de Blauwkeel ara's, als, bij tijd en wijle, de natuur zelf hen belemmert in pogingen tot broeden. Elk veldseizoen waarin ik heb gewerkt, wordt benadrukt door de verschillende uitdagingen die ieder paar het hoofd moeten bieden. In mijn eerste seizoen in 2003 was het nestcompetitie met grotere soorten, omdat de helft van de potentiële nesten die we vonden waren bezet door de Blauwgele ara's naar mate de tijd vorderde. Het daaropvolgende jaar mislukte de nesten vanwege predatie. Het huidige seizoen werd overschaduwd door elementen, omdat uitermate droogte werd gevolgd door maanden van stromende regen. Hoewel het nooit duidelijk de "schuld van het weer" is voor het verijdelen van nestpogingen, kan men niet ontkennen dat het weerpatroon een rol speelt in het aantal van mislukte nesten die dit seizoen werden geobserveerd. In dit artikel behandel ik de voor- en achteruitgang in het broedseizoen van 2005 en waarom de latere nadruk ligt op de noodzaak tot intensivering van onze pogingen de wilde Blauwkeel ara's van de rand van uitsterven terug te halen. Eén van de uitdagingen van het voorbije seizoen was om meer mensen in het veld te krijgen om betere controle te houden op de nestpogingen van de Blauwkeel ara's. In voorgaande veldseizoenen vonden we dat ons team van drie mensen domweg niet genoeg

was om de wijdverspreide nesten van de Blauwkeel ara voldoende te controleren. We konden meer deelnemers krijgen voor het project in 2005 om twee belangrijke redenen, de eerste was de aankoop van een noodzakelijke 4x4 voertuig om de mensen en gereedschappen het veld in te brengen (dankzij de WPT-UK voor de fondsen, die dit hebben mogelijk gemaakt!) De tweede factor was een netwerk van projectvrijwilligers. Ik kan de waarde van het gebruik van vrijwilligers waarderen omdat ik in 1997 ben begonnen met bescherming van papegaaien voor het project van de Grote Soldaten ara *Ara ambigua*. Terwijl sommige vrijwilligers meedoen om verschillende natuurlijke omgevingen en culturen te bezoeken, gebruiken anderen de gelegenheid als een inleiding voor hun examens of zelfs om gelijklopende programma's op te zetten in hun thuisland. Omdat het de eerste keer was dat ik vrijwilligers had ingehuurd, was ik overdonderd door de respons die ik kreeg. Ik zette een advertentie op plaatsen voor banen voor veldwerkers, die al snel op meerdere andere plaatsen opdook doordat mensen hielpen "het nieuws te verspreiden". Ten einde solliciteerden meer dan 60 mensen voor de baan, het overgrote deel waren jonge biologen. Uiteindelijk hadden we 11 mensen aan boord dit seizoen, die uit negen verschillende landen kwamen (waarvan de helft uit Latijns Amerika), een ware 'UNO' van Blauwkeel ara beschermers. Een welkome aanvulling op ons team van dit jaar was Benjamin Oliveira, een doctoraal student van de Universidad Autónoma del Beni, de lokale universiteit van Trinidad (de hoofdstad van het Beni departement waar de Blauwkeel ara's voorkomen). Benjamin was een interessant geval omdat, hoewel student medicijnen, hij zijn doctoraal onderzoek wilde doen over de herstellpogingen van de Blauwkeel ara. Ik was dankbaar voor zijn aanwezigheid niet alleen kwamen zijn dierenartsvaardigheden van pas bij de zorg voor paarden, maar zijn lichamelijke kracht haalde ons (en de truck) letterlijk uit de stront bij verschillende gelegenheden. Ondanks

zijn omvangrijke postuur, is hij één van de aardigste, meest relaxte Boliviaan die ik ooit heb ontmoet. Hij is tevens de eerste van wat een jaarlijks terugkerende aanwezigheid van Boliviaanse studenten in het project zal zijn. Het veldseizoen van 2005 startte begin augustus met een witte, met rookgevulde hemel. Een enorme droogte trof het gebied van mei tot september. Hoewel deze periode samenvalt met het droge seizoen, wat 2005 verschilde van de anderen, was zijn hevigheid. Er viel praktisch geen druppel regen in deze vijf maanden, de belangrijkste consequentie was de daaropvolgende branden. Het grasland dat het landschap van de Blauwkeel ara's overheerst, wordt routinematig verbrand in het droge seizoen om een rijker gewas voor het vee te stimuleren. Het gebrek aan enige neerslag dit afgelopen seizoen betekende dat er vijf maanden ongecontroleerde branden woedden. De daaruit voortvloeiende luchtkwaliteit was zo armzalig in Trinidad dat kleine kinderen in klinieken aan de beademing moesten worden gelegd om de falende ademhaling te corrigeren. De meeste van het veldteam moesten voortdurend hoesten tot eind september. Terwijl deze onverwachte reactie van rook te wijten is aan de veehouderij, was de realiteit dat de omstandigheden zo droog waren dat zelfs een kleine brand op een afgelegen locatie verstrekkende gevolgen zou hebben ergens anders. Eenmaal aangestoken, werden branden oncontroleerbaar. Sommige oudere mensen die ik in het veld sprak, vertelden mij dat het de ergste droogte was die ze in hun leven hadden gezien. De droogte en de branden hebben allebei duidelijk gevolgen voor de Blauwkeel ara's zowel op korte als lange termijn. Begin september bezocht ik een site waar we in 2004 nestactiviteiten hadden gezien. Tot mijn genoegen zag ik tegen de avond een paar Blauwkeel ara's het gebied binnenvliegen naar een nest uit 2004. Na copulatie met de man, vloog de pop een paar minuten het nest in en zat in de ingang wat leek op een aanstaande moeder. Ik besloot wat andere sites te checken in de komende weken, later

keerde ik terug naar het gebied, in de verwachting dat de pop opnieuw in het nest zou zijn, deze keer op eieren. In plaats daarvan ontdekte ik dat een enorme brand, drie dagen voor mijn bezoek, door het gebied had geraasd. Hoewel de nestboom nog overeind stond, was het omringende bos een schaduw van zichzelf. De branden beschadigde hevig de boscilanden van motacú palmen *Attalea phalerata* waar we regelmatig twee paren Blauwkeel ara's hadden zien foerageren de afgelopen drie seizoenen. Motacú palmen zijn de voornaamste bron van voedsel voor de Blauwkeel ara's waar wij werken. Tijdens ons bezoek, en regelmatig tijdens het veldseizoen, werden er geen Blauwkeel ara's gezien rond het nest, noch op de motacú eilanden. Het is aan te nemen dat de twee paren ara's het gebied verlieten vanwege de schade van de brand. Terwijl de directe gevolgen van brand zichtbaar zijn, met name verbrande motacú vruchten of bezweken nestbomen, staan de verstrekkende gevolgen en effecten op lange termijn nog te bezien. Schade aan motacú palmen door brand vergen tijd en energie om nieuwe bladeren te vormen. Dit vermindert het aantal vruchten dat kan worden geproduceerd in de toekomst, waardoor het aantal beschikbare voedselbronnen reduceert voor aanstaande broedparen. Branden vernietigen tevens de motacú scheuten, zodoende het regenereren van bos vertragend. Blauwkeel ara's zullen daarom de gevolgen van de branden van 2005 nog jarenlang ervaren. Mijn doel voor dit afgelopen jaar was bezig te zijn met zes nesten. Dit was een redelijk doel in aanmerking genomen dat ons team van drie personen in 2004 met twee nesten bezig waren. Nu het aantal mensen verdriedubbelt was om nestonderzoeken te leiden, leek zes nesten mogelijk. Op sommige punten werd het doel bereikt. Van de 14 potentiële nesten die we vonden (ik beschouw een potentieel nest naar elke willekeurige nestholte die Blauwkeel ara's bewaken of binnegaan), werden er 6 actief. Tragisch genoeg mislukte vijf van deze nesten in het laatste stadium van de broedtijd. Redenen voor deze mislukkingen hadden waarschijnlijk meerdere oorzaken, hoewel de hoofdfactor waarschijnlijk de hevige regenval was. Toen de regen eindelijk naar de Beni eind september kwam, kwam het met een hevigheid die in jaren niet was geweest. Meer dan

15.000 ha soja en graanoogst ging verloren in het noorden van Santa Cruz (net ten zuiden van het gebied van de Blauwkeel ara's) vanwege deze regen. Een assistent vertelde me over een geval toen hij werd overvallen door een van deze hevige stormen terwijl hij te paard naar het kamp reed. De kracht van de wind en water die over hem heen kwam was zo krachtig dat zijn paard zijwaarts moest lopen om vooruit te komen, waarbij de flitsen van onweer onophoudelijk 50m van hem vandaan insloegen. De woorden van mijn collega waren: "Ik dacht dat ik er was geweest". Deze stortregens hadden verschrikkelijke gevolgen voor de meeste van onze actieve nesten, waarvan tweederde motacú stronken waren. Al deze motacú nesten mislukten. Bij één stronk scheurde de bovenste top in na een storm. Het aanwezige paar verliet daarna het nest. Tot onze schrik lag er een gekraakte eischaal onder aan de boom, wat suggereerde dat er rond de tijd van de uitbarsting een kuiken was uitgekomen. Bij een ander motacú nest viel er 's nachts 70mm regen. De volgende morgen werd gezien dat de man van het paar naar de top van de stronk vloog, naar binnen keek en constant de pop terugriep, bijna alsof hij haar wilde overhalen weer te gaan broeden. De pogingen van de man mochten niet baten, het nest werd verlaten. Uit een daaropvolgende inspectie van het nest bleek dat het vol met water stond met twee eieren erin. De twee overgebleven mislukte nest vertoonden eenzelfde patroon. Hevige regenval gevolgd door verlaten nesten bleken vreemd genoeg bij latere inspectie geen eieren te hebben. We wisten dat twee van deze nesten ieder drie eieren hadden gehad, dus is het niet zeker of de nesten eerst overstroomd waren, verlaten en dan geroofd, of geroofd terwijl de pop van het nest was. Ideaal gezien zouden we drainagegaten in de nestholtes van alle potentiële nesten hebben moeten boren. Dit hebben we vermeden bij de mislukte nesten voor uiteenlopende redenen. Al deze nesten zijn gevonden toe het broeden al van start was gegaan, dus waren we bezorgd dat we te veroorzaken dat ze het nest verlieten als we in boom klommen om gaten te boren. We weten van het seizoen 2004 dat als de Blauwkeel ara's kuikens hebben ze het nest niet verlaten. Tijdens het broeden echter is verlaten waarschijnlijker als het nestelende paar

nog niet zoveel tijd en energie hebben geïnvesteerd in het nest in vergelijking met een nest met een kuiken. Als ze voelen dat hun eigen veiligheid in gevaar is vanwege de aanwezigheid van mensen, zullen ze waarschijnlijk het nest met eieren verlaten. Zodoende besloten we meer onze "handen thuis te houden" als het broednesten waren. Een andere factor om te eerbiedigen gaten te boren in motacú stronken is de natuurlijke structuur van de stronken zelf. Vanwege het ontbreken van loof aan de bovenkant, kan men niet veilig een touw bevestigen over de kroon voor klimdoeleinden. Vanwege de zwakke structuur van de meest stronken kan de nestboom omvallen als je erin klimt. We bedachten een veiligheidssysteem met een bamboeladder met touwen zodat het gewicht van de ladder nooit in direct contact was met het nest. Jammer genoeg waren sommige neststronken meer dan 10m hoog, hoger dan de hoogste bamboestokken die we konden krijgen in de omgeving. Aluminiumglasvezel ladders staan op de boodschappenlijst voor het volgende broedseizoen. Er rijzen vragen zoals waarom kiezen Blauwkeel ara's voor motacú stronken, geneigd tot overstromen en uiteenvallen, als hun nest. Eén verklaring kan zijn dat de motacú stronken makkelijker zijn uit te hollen in vergelijking met de andere drie boomsoorten, vooral na de droogte die we in 2005 ervaren hebben. De binnenste kern van de motacú palmen bevatten droge, losse vezels, die gemakkelijk door de poten en de bek van Blauwkeel ara's kunnen worden verwijderd. Men heeft me verteld dat een paar een nest kan uitgraven in één week. Er bestaat ook nog de mogelijkheid dat de meer gekwalificeerde nesten van levende hardhoutsoorten worden overheerst door de grotere vogels zoals Blauwgele ara's, daardoor de Blauwkeel ara verbannend naar de lager gekwalificeerde motacú nesten. Uiteindelijk kunnen voorgaande kapactiviteiten in boscilanden hardhout nestholtes hebben doen verdwijnen, waardoor de motacú stronken de enige overgebleven mogelijkheid latend voor de nestelende Blauwkeel ara's. Hoewel 2005 deels teleurstellingen had, gebeurden er positieve dingen die het waard zijn vermeld te worden. Wetende dat alle Blauwkeel ara's die we tegenwoordig kennen, worden gevonden op privé-land, nl. veeboerderijen, is samenwerking met

landeigenaren essentieel voor het herstel van de Blauwkeel ara's. Met dit in gedachten was dit afgelopen seizoen een daverend succes. Het niveau van toewijding van ranchers op belangrijke sites liep boven verwachting door simpelweg toestemming te krijgen om op hun land te werken. Op twee ranches zorgden landeigenaren voor onze eigen kamers in hun huizen om vanuit te werken, evenals het lenen van paarden om rond te rijden. De laatste donatie was geen kleintje, omdat vanwege de hevige regen ons studiegebied véél eerder overstroomde dan in de voorgaande seizoenen, vermeden we de brommers en auto's om mee te rijden. Daarom werden paarden van essentieel belang om ons veldwerk te blijven doen. In een ander voorbeeld over het krijgen van royale steun, een rancher die niet eens Blauwkeel ara's op zijn grondgebied had, bood ons het gebruik van zijn vliegtuigje aan, zonder kosten, om op een belangrijke site te komen. Deze site was anders onbereikbaar over land vanwege de overstroming en zijn afgelegen locatie. Dat er bezorgde, beschermingsgevoelige veeboeren zijn in het Beni gebied, zoals deze, voorspelt goeds voor de toekomst van de Blauwkeel ara's.

Door meer mensen in het veld te hebben dit seizoen, nam de hoogte van informatie dramatisch toe. We weten b.v. dat het broedseizoen van 2004 een goed jaar was voor de kuikens van de Blauwkeel ara's.

In voorgaande seizoenen hadden we nauwelijks 3 of 4 eenjarige kuikens over het hele studiegebied. Dit jaar echter zagen we in totaal acht kuikens ten noorden van Trinidad (waaronder de twee kuikens uit 2004) en weten van tenminste twee kuikens die de kleinere populatie van de Blauwkeel ara's ten zuiden van Trinidad heeft versterkt. Hoewel op het eerste gezicht deze aantallen laag lijken, zien we dit aantal wilde Blauwkeel ara kuikens als een "rijke oogst" als men overweegt dat we op dit moment slechts 100 vogels kennen. In 2004 was de totale regenval bijna 1000mm meer dan in 2005. Of dit hogere aantal regen is te vertalen naar meer kuikens in het wild staat nog te bezien. We hebben ook geleerd dat de Blauwkeel ara's niet zo plaatsgebonden zijn als voorheen werd gedacht. In het afgelopen seizoen kon ik op een bepaald bosciland komen en er een paar

ara's zien. Niet in 2005, omdat sommige vogels gebieden leken te wisselen als reactie op de droogte en branden. Deze wisselwerking tussen habitatkwaliteit en de verspreiding van vogels is een belangrijke parameter die moet worden onderzocht in de toekomst, mogelijk met gebruikmaking van radiotelemetrie om uit te vinden waar de ara's naar toe gaan als de gewone gebieden worden verlaten. Ten slotte, doordat we meer opzichters hadden dit jaar, konden we een beter gevoel krijgen over de mate waarin nesten mislukken. In afgelopen seizoenen bestonden er vraagtekens met betrekking tot het lot van nesten. We zagen bijvoorbeeld een paar een nest bewaken, bij terugkomst na een maand zagen we geen verdere activiteiten bij het nest en we wisten niet wat er was gebeurd. Dit seizoen begonnen we met het invullen van de leemtes, zo te zeggen, waaronder de nesten die nooit tot broedstadium gekomen waren. Eén nest werd omgewaaid door sterke wind terwijl hij werd uitgehold (als je raadde dat deze boom een motacú stonk was, dan heb je het goed), een andere boom werd overgenomen door grotere vogelsoorten, waarvan twee door Toco toekans *Ramphastos toco*. Terwijl we wisten dat toekans nestrovers waren van Blauwkeel ara's, wisten we niet dat het ook nestconcurrenten waren. Hoe completer de informatie we over dit seizoen hebben, weerspiegelt het een mager beeld voor het broedsucces van de Blauwkeel ara's. Uit de 14 potentiële nesten die we lokaliseerden, kwam slechts één enkel kuiken voort. Dit hoge getal aan nestmislukkingen verklaart de rariteit van deze soort en belicht de problemen voor zijn herstel. Het kan deels vanwege het effect van de belangrijkste periode van vangst in de 70- en 80-jaren, toen honderden, misschien wel duizenden Blauwkeel ara's uit Beni werden weggehaald. De ex-vanger waar ik twee seizoenen mee werkte, vertelde me regelmatig dat hij tijdens zijn vangstdagen Blauwkeel ara's zag in groepen van 16 stuks. Tegenwoordig zijn we enthousiast als we de helft ervan zien. Een grotere populatie Blauwkeel ara's kan beter concurreren met andere arasoorten wat betreft nestsites en voedselbronnen. Ik heb hiervan voorbeelden gezien in het veld toen een paar Blauwkeel ara's tevergeefs probeerde 6-8 Blauwgele

ara's te verjagen die geïnteresseerd waren in dezelfde nestboom. Vermoedelijk zijn deze grotere groepen Blauwgele ara's familie van elkaar die elkaar helpen in nestgeschillen. Het gebrek aan sterkte in aantallen die de Blauwgele ara's bezitten, laat de eenzame paren Blauwkeel ara's achter met de overgebleven, weinig bruikbare nestensites.

Met dit concept van slechte kwaliteit nesten in gedachten, moeten óf bestaande nesten verbeteren óf voor meer kunstmatige nesten zorgen die de Blauwkeel ara's zullen kiezen boven de natuurlijke nesten. Ik had dit seizoen in Beni het genoeg te werken met Pete Haverson. Pete heeft drie veldseizoenen gewerkt bij het Echoproject *Psittacula eques* op Mauritius en had om die reden een rijkdom aan informatie over welke methoden hadden bijgedragen aan het opmerkelijke herstel van deze soort. Het onderwerp van kunstmatige nesten is toch ontmoedigend. Pete vertelde dat er meer dan 100 verschillende modellen waren getest voordat de Echo's uiteindelijk er één accepteerden. Op dit moment ben ik meer geneigd holtes te hakken in bestaande bomen, in plaats van nestboxen op te hangen. De truc is het hakproces minder intensief te maken, mogelijk met materiaal op zonne-energie.

Gesprekken met Pete over het Echoproject gaven me ook een beter inzicht op waar op dit moment staan met de Blauwkeel ara's, en waar we naar toe moeten. De situatie op Mauritius werd niet bereikt in een paar jaar. Het was het resultaat van het opbouwen van jarenlange ervaringen. We hebben gezien dat onze vingers kruisen en hopen dat het weer meewerkt in het komende broedseizoen geen optie is. Het seizoen van 2005 heeft aangetoond dat mislukken van nesten onder de Blauwkeel ara's hoger ligt dan voorheen werd gedacht. Duidelijk is dat er meer actief beheer van nesten nodig is, waaronder het opbouwen van meerdere broednesten. Het is een "vicieuze cirkel" met betrekking tot de angst voor verlating maar we hebben gezien dat bij overdreven voorzichtigheid nesten kunnen en zullen mislukken. We stellen ten doel te leren van de lessen die we in 2005 hebben geleerd en de uitdagingen aan te gaan in 2006.

Kennisvermeerdering van de Roodkop kakariki in Nieuw Zeeland (pag. 9)

door Luis OrtizCatedral en Dianne Brunton,

Nieuw Zeeland is het thuis van een bizarre collectie papegaaien. Misschien is de meest beroemde soort de niet vliegende Kakapo *Strigops habroptilus* en de nieuwsgierige Kea *Nestor notabilis*. Naast deze soort herbergt Nieuw Zeeland de meest uiteenlopende stoet Kakariki's dan waar ook ter wereld (vijf soorten volgens moleculaire studies. Kakariki's behoren tot de genus *Cyanoramphus*; een groep groene, kleine langstaart parkieten. De meeste Kakariki soorten geven een gekleurd patroon in het gezicht, wat mogelijk te maken heeft met partner keuze. De enige uitzondering is de Groene kakariki *Cyanoramphus unicolor*, die overwegend groen is (zoals de wetenschappelijke naam al aangeeft). Doordat het miljoenen jaren geïsoleerd lag van andere landmassa's en geen last hadden van zoogdieren als vijand, is het milieu van Nieuw Zeeland gezegend met vreemde aanpassingen bij kakariki's. B.v. de gewoonte om op de grond te foerageren en te nestelen. Wat oorspronkelijk deze soort hielp om gebruik te maken van hun habitat, werd een fatale kwetsbaarheid t.o.v. de geïntroduceerde exotische dieren door de mens zoals ratten, katten en wezels. Van alle papegaaiaachtigen op dit eiland van de zuid Pacific heeft de *Cyanoramphus* in de afgelopen tijd meer last gehad van uitsterven. Ondanks een opmerkelijke vermindering in hun voormalige habitat, overleven een paar soorten in bossen op het vasteland van Nieuw Zeeland, zoals de Goudkop kakariki *C.*

auriceps en de zeldzame Oranjevoorhoofd kakariki *C. malherbi*. Daarentegen zijn de eilanden voor de kust die vrij zijn van zoogdiervijanden de laatste strohalm geworden van de Roodvoorhoofd kakariki *C. novaeseelandiae*, waarbij waarnemingen op het vasteland een zeldzaamheid zijn. Roodkop kakariki's zijn recentelijk bestempeld als "kwetsbaar" in het classificatiesysteem van IUCN. Er zijn pogingen ondernomen om het herstel van deze soort te helpen en dit houdt in het uitroeien van vijanden en verplaatsen van een gevestigde populatie naar eilanden zonder vijanden. Er is jammer genoeg weinig bekend van de biologie van deze soort. Om de raadselachtige reproductie biologie van de Roodkop kakariki beter te begrijpen en waardevolle informatie te krijgen om beschermingspraktijken te verbeteren, startten we een onderzoekproject in 2004. Onze studiesite is Tiritiri Matangi Island, een wereldbekende vogelopvang vlakbij Auckland, de grootste stad van Nieuw Zeeland. Roodkop kakariki's werden overgeplaatst naar Tiritiri Matangi in de 70^e -jaren en zijn tegenwoordig algemeen voorkomend over het hele eiland. Dit is een unieke site om Roodkop kakariki's te bestuderen, niet alleen vanwege overvloedigheid maar ook omdat onze kennis van de dynamiek van de overgeplaatste populaties kunnen vermeerderen. DE doelstelling van ons onderzoek kan verdeeld worden in twee categorieën: theorie en bescherming. Vanuit een

theoretisch perspectief zijn we geïnteresseerd in het uitvinden van de grootte van de eieren, legsel grootte, seks en het niet tegelijk uitkomen van de kuikens m.b.t. het overleven. Onze beschermingsobjectieven omvatten het beschrijven van het nestgedrag van Roodkop kakariki's, de karakteristieke van geschikte nestplaatsen en factoren die te maken hebben met reproductievermogen. Tiritiri Matangi is eveneens een goede plek voor educatieve campagnes en toenemende bewustwording voor milieukwesties: duizenden schoolkinderen bezoeken ieder jaar het eiland en komen in nauw contact met de Roodkop kakariki en andere opmerkelijke soorten. Ons onderzoek heeft royale steun gekregen van verschillende organisaties wereldwijd en aan allemaal wilden we onze dank uitspreken: Supporters of Tiritiri Matangi Inc., Fullers Ferries, Kawanui Cruises (New Zealand), The Parrot Society (UK), Stiftung Avifauna Protecta (Duitsland) en Consejo Nacional de Ciencia y Tecnologia (Mexico). We danken eveneens de World Parrot Trust voor de mogelijkheid om deze informatie in PsittaScene te zetten. Hierdoor willen we nieuwe donateurs aantrekken die het mogelijk zullen maken ons onderzoek uit te breiden en ons belangrijkste doel te vergroten: het behoud op lange termijn van de Roodkop kakariki. Als je meer over het project wilt weten, aarzel niet om contact met ons op te nemen op bovenstaand adres.

Observaties van de kritisch bedreigde Sulphurea ondersoorten van de Geelkuif kaketoe in Rawa Aopa Watumohai National Park in ZO Sulawesi, Indonesië (pag. 10-11)

Door Dudi Nandika, S. Si, Department of Biology, As-Syafi 'iyah Islamic University, Jakarta, Indonesia

De kleine Geelkuifkaketo *Cacatua sulphurea* is een bedreigde soort en één van de vijf kaketo's die staan op Appendix I van de Convention on International Trade in Endangered Species (CITES). De soort bestaat uit vier algemeen geaccepteerde rassen (ondersoorten): *parvula*, *abotti*, *citronocristata* en *sulphurea*. De laatste is alleen inheems op het eiland Sulawesi (het vroegere Celebes). Uitgebreide studies wijzen er op dat,

hoewel er nog kleine populaties ergens anders bestaan, de overgebleven kaketo's zich voornamelijk beperken tot twee locaties in ZO Sulawesi: Rawa Aopa Watumohai National Park (RAWNP) en Buton Island, en één enkel locatie in midden Sulawesi (Pasoso Island). Hiervan is RAWNP overduidelijk de belangrijkste. RAWNP is uniek omdat het 7 ecosystemen heeft, d.w.z.: getijde modderstromen, mangrove bos, savannen,

heuveligachtig bos, moerasbos, veenmoeras en gecultiveerd land. In 2000 deed een team van de Indonesian Forestry Service (PHKA), BirdLife Indonesia, en de NGO YASTICA (Yayasan Cinta Alam-Kendari) team een onderzoek naar de *C. sulphurea* in geselecteerde gebieden van het RAWNP en schatte een totale populatie van misschien 100 vogels of minder. De huidige studie, bijna vijf jaar later, geeft een vervolg op deze

studie en was bedoeld nieuwe informatie te vergaren over de status en gewoonten van deze hoogst bedreigde kaketoesoort.

Populaties en nesten

De studie werd twee keer per dag gedaan, om 5.30u 's morgens en 5.00u 's avonds. Er werden in totaal 37 kaketoës gezien in 7 onderzochte locaties (28 bosgebieden; 9 gecultiveerde gebieden), wat een buitengewoon laag gemiddelde opbrecht van 1,3 vogel per 1.000km², wat nog minder is dan een andere uiterst bedreigde ondersoort van *C. sulphurea*, de Oranjekuiif kaketoe *C.s. citronocristata*. Er werden 6 kaketoe nestholtes gezien, waarvan tenminste twee actief leken te zijn. Bij één ervan zag men dat er tussen het broedpaar met opgezette kuif een energieke wisselwerking plaatsvond aan de ingang van het nest (zie foto). De waargenomen nestholtes bevonden zich in *Alstonia scholaris* of *Parinariium corimborum* bomen op een hoogte van respectievelijk ca. 10,12,13,15,15 en 20m.

Dagelijkse activiteiten

's Morgens bestonden de activiteiten uit het zitten in de boom (43% van de tijd), eten (12%), spelen (22%) en andere activiteiten zoals heen en weer vliegen (22%), 'zonnebaden' in de boomtop, verenstrijken en schreeuwen. In de middag, nam het eten toe tot 30%, waarbij het in de boom zitten afnam tot 27%. Spelen nam af maar socialiseren nam toe van 1 tot 9% van de tijd. De kaketoe heeft een voorkeur voor het middelste gebladerte (61%), gevolgd door de top (30%) voor de dagelijkse activiteiten. Deze percentages voor het middelste gebladerte liep als volgt af: socialiseren 100%, eten 51%, bewegen ca. 79%.

Als ze fruit en jonge bladeren eten zaten de kaketoës in het middelste en topgedeelte of aan het eind van de takken. Het zitten op topgedeeltes van droge takken werd overwegend in de morgen gedaan.

Het middengedeelte in het gebladerte leek een 'plezieriger' plaats omdat er meer dekking is tegen vijanden, zonlicht en onprettig klimaat. Ze gebruikten het onderste gedeelte alleen om te zitten en voor beperkte bewegingen. De meest voorkomende plantensoorten op de Laea locatie zijn *Bitti Vitex coffasus* en *glabra*, *Kuiya Alstonia scholaris*, Bamboe *Bamboosa spinosa*, Behi spp en Soasoarate. Gegevens over de voedsel voorkeur van kaketoës in Indonesië zijn beperkt. Er werd van tien boomsoorten, struiken of planten gezien dat ze een voedselbron waren voor kaketoës (tabel). Het consumeren van het fruit van grote bomen zoals de "kayu besi" *Intsia bijuga* de bron van "ijzerhout voor de bouw en "tangkalese", een bladverliezende hardhout boom die laat zien dat houtkap een ongunstige invloed kan hebben voor het overleven van de kaketoe waarbij de nestplaatsen worden vernietigd, zeker in jaren van droogte. In feite kwam bij informele gesprekken naar voren dat men makkelijker deze zeldzame vogels kon zien in het droge seizoen als voedsel schaars was en ze naar gecultiveerde gebieden moesten uitwijken. Ander voedsel wat ze graag eten is, gezien door anderen en samengevat,: fruit/zaden van maïs *Zea mays*; banana *Musea*; mango *Magnifera indica*; papaja; vijgen *Ficus*; guava *Psidium guajava*; "jambu bol" *Eugenia malaccensis*; "kedondong batu"; marang taipa"; prickly pear *Opuntia elation*; srikaya *Annona squamosa*; bloemen van de kokosnoot *Cocos nucifer*; tamarind *Tamarindus indica*;

bloemen en vruchten van de mangrove *Avicennia*; vruchten van de marangtaipa Dehaasia en jonge blaadjes van *Sonneratia*; en "ninifo", waarvan men denkt dat het een *Canarium* is. Men zag dat de kaketoës contact hadden met andere non-psittascene soorten, zoals: *Coracias temminckii* (een scharrelaar met paarse vleugels, die een kaketoe nest aanviel, waardoor er een gevecht ontstond); *Aplonis panayensis* (Filippijnse glansspreeuw, die een kaketoe achterna zat); en *Spilornis rufipectus* (een Sulawesi slangenarend, die ook een kaketoe achterna zat).

Eindconclusies

Men kan gevoelig aannemen dat er slechts een paar honderd vogels van de nominaatvorm van de *C. sulphurea* op Sulawesi in het wild overleven; de broedpopulatie zal op zijn hoogst eenderde of de helft zo groot zijn. Eens algemeen genoeg om een landbouwpest te zijn, hij was één van de meest voorhanden zijnde kaketoës ter wereld op marktplaatsen. Hoewel er geen moeite is gedaan om in 2001 studie te doen om exactere analyses te maken van de populatie trends, is het duidelijk dat het aantal vogels hier, zijn meest bevolkte overgebleven plaats, heel laag is en mogelijk afnemend. Voortdurende vangst, plus habitatvermindering, bedreigt hem nu uitsterven en de soort wordt in het Parrot Action Plan omschreven als "mogelijk beneden herstel". Het zou een enorme schande zijn als de wereld deze prachtige kaketoe zou opgeven die in Indonesië bekend staat als "kaktua kecil jambul-kuning" – de kleine kaketoe met de gele kuif.

Dankbetuigingen (zie Engelse tekst)

WPT-USA verhuist naar Florida! (pag .11)

Zoals al onze USA leden weten, heeft Joanna Eckles 7 jaar lang dit grote aandeel van de Trust geleid! Nu ze deze afdeling zorgvuldig opgebouwd en ontwikkeld heeft – met afwisselend plaatsverwisseling met de UK als grootste – besloot Joanna dat het tijd werd het stokje door te geven aan iemand anders. Het geluk was met ons, Glenn Reynolds – reeds lang supporter van de WPT, oprichter en manager van het Golden Conure Fund en tot voor

kort WPT Trustee – heeft besloten dat hij de veelzijdige taak voor de WPT-USA wilde overnemen. Glenn is net terug van een paar snelle en drukke dagen van training in (koud) Minnesota om zo snel mogelijk de nieuwe WPT administrateur te worden. Joanna zal een paar nieuwe "petten" dragen voor de Trust, terwijl ze aan gevarieerde communicatietaken zal werken waaronder schrijven en redactiewerk voor de PsittaScene,

praten met leden, donateurs, en afdelingen en presentaties geven op verschillende papegaaienbijeenkomsten over de WPT. Ze zal ook doorgaan te werken met onze partners in de zoo's en diergeneeskundige praktijken. Ik weet dat ik altijd om geduld vraag, maar nu voor de komende maanden, als deze overdracht plaatsvindt, en alles weer normaal zal zijn – of hopelijk beter dan normaal met zowel Glenn en Joanna aan het roer – heel snel.

Ondertitels:

Joanna (met helper Torianna) en Glenn kregen onverwacht hulp van Rollx directeur Mike Harris bij het verhuizen naar Florida. Rollx is een bedrijf in Minnesota die busjes maakt voor gehandicaptenvervoer. Ze vervoerden al ons (WPT-USA) materiaal en voorraad zonder kosten in een busje naar Florida. Hun aandeel bespaarde ons een heleboel geld en tijd die we beter kunnen besteden aan de papegaaien dan aan FedEx!
Bedankt Rollx Vans

Een nieuwe hybride populatie van *A. personatus* x *A. fischeri* bij Arusha (pag. 12)

Door Werner Lantermann

Maskerparkieten *Agapornis personatus* en Fischeri's *Agapornis fischeri* zijn inheems in Tanzania. Er zijn een paar waarnemingen in het noorden aan de grens van Tanzania met Kenia. Het loslaten van kooivogels bij grote steden (b.v. Nairobi, Mombasa) en een populatie bij Lake Naivasha, Kenia. De natuurlijke verspreiding van beide soorten omvatten grote gebieden in noord Tanzania. Tot midden 20e eeuw waren ze strikt gescheiden door ecologische barrières. Er zijn een paar wilde populaties parkieten onder het vroegere verspreidingsgebied, een paar ervan samen met de eerder genoemde soorten. Er zijn meldingen uit Dar-el-Salaam, Tanga, Morogoro, Dodoma en Arusha. De laatste twee zijn zeker hybride populaties. De meeste ervan zijn de schuld van bewuste of onbewuste vrijlating van kooivogels, maar de oorsprong van die bij Dodoma en Arusha staan ter discussie. Voor Dodoma kunnen de waarnemingen suggereren dat de Fischeri's binnen het

gebied van de Zwartmaskers dwaalgasten zijn uit hun zuidelijke verspreidingsgebied of dat deze soort zijn natuurlijke gebied de laatste tientallen jaren heeft uitgebreid naar het zuiden. Maar tot op heden waren er geen hybriden in dit gebied bekend. De populaties in Arusha vragen om meer studie, omdat ze de enige hybride populaties zijn binnen de overlappende gebieden van beide soorten. De vraag is dus of deze populatie voortkomen uit loslaten van kooivogels of door natuurlijke vermenging. Dit is niet makkelijk vast te stellen, omdat Arusha aan de uiterste noordoost grens ligt van de overlappende hybride zone. Tijdens de laatste reis naar Tanzania in augustus 2004 vond ik een nieuwe hybride populatie op een camping vlakbij Meserani Snakepark, ongeveer 25km ten westen van Arusha stad. Er werden bijna 20 vogels gezien, de meeste overwegend zuivere Zwartmaskers, maar sommige vertoonden tekenen van vermenging

met Fischeri's zoals verbleekte borstkleuren en donkere kopkleuren. De vogels toonden geen enkele schuwheid en leefden in de bomen en de struiken tussen het toeristenkamp. Sommigen vonden onderdak onder daken van toeristenhutten. Weer rijst de vraag naar de oorsprong van deze populatie. Is het een natuurlijke uitbreiding van Fischeri's naar het westen? Zijn er een paar dwaalgasten die zich vermengen met de daar wonende Zwartmaskers? Of is de vestiging van deze nieuwe hybride populatie veroorzaakt door losgelaten kooivogels? Op dit moment kunnen we hier alleen speculeren over de antwoorden van deze vragen. Maar er bestaat geen twijfel mogelijk dat er geen ecologische en ethologische grenzen meer bestaan om hybridenvorming van beide parkietensoorten in de nabije toekomst in Tanzania te voorkomen.
e-mail: w.lantermann@arcor.de

De duif, de pijlstormvogel, de spotvogel en de parkiet (pag. 13)

Door Juan Esteban Martínez Gómez

Socorro Island is één van de vier vulkanische eilanden die de Revillagigedo Archipel vormen in de Mexicaanse Pacific. Dit eiland ligt 460km ZZW van de punt van Baja California; het heeft de hoogste berg in de Archipel, Mount Evermann (1100m) en huisvest tevens de meest uiteenlopende flora en fauna. Ca. 30% van zijn planten zijn op het eiland of de archipel en alle inlandse gewervelde dieren zijn inheems op het gebied van soorten en ondersoorten. Dientengevolge staat dit eiland te boek bij Conservation International als hot spot, een prioriteit voor de inheemse vogelgebieden van de wereld door BirdLife International en een plek van mogelijke op handen zijnde uitsterving

door de American Bird Conservation en de wereld Alliance for Zero Extinction. Als er niet bijtijds beschermingsacties worden ondernomen, zullen vier inheemse vogelsoorten een snelle achteruitgang tegemoet zien en daaropvolgend uitsterven in de komende jaren. Onder deze soorten vallen de Socorro duif (al uitgestorven in het wild), de Townsend pijlstormvogel (ca. 1000 paren met langdurige ontwikkeling tot volwassenheid), de Socorro spotvogel en de Socorro aratinga *Aratinga brevipes* (in beide gevallen ca. 500 stuks). De Island Endemic Foundation en Endémicos Insulares A.C. hebben als speerpunt de bescherming van de

regio's door de herintroductie van de Socorro duif naar zijn oorspronkelijke habitat te promoten. Deze pogingen behelzen een internationaal partnerschap waaronder 10 Europese landen, Amerika en Mexico. De Zoo van Frankfort houdt het EEP bij, in Mexico, de marine heeft een belangrijke steun geboden om de modernste broedfaciliteiten te bouwen om een basispopulatie uit de wilde Socorro duif te creëren. Om succes te hebben, moeten er beschermingspogingen worden gesteund door intensief beheer. Het Instituto de Biología aan de universiteit van Mexico is een programma aan het opzetten voor herbebossing en herstel van habitat om een halt toe te roepen

aan de erosie en het zuidelijk deel van Socorro te herstellen, wat nu wordt afgegraasd door schapen, naar een niveau dat zijn oorspronkelijke condities benadert. Kiemen en planten zullen uit het noordelijke deel van het eiland worden gehaald, waar schapen nooit zijn geweest. De universiteit van Colima en de Grupo de Ecología y Conservación de Islas zullen de schapen van het eiland verwijderen. De National Commission of Natural Areas en het Directorship of Wildlife, beiden van het Ministerie van Natural

Resources en Environment zullen hun steun geven om deze doelen te bereiken. Het Socorro duivenproject is de aanzet geweest tot deze internationale samenwerking met een toenemend aantal deelnemende instituten en zou een stevige basis moeten vormen voor het herstel van de unieke flora en fauna van Socorro Island. Dit jaar schonk het American Bird Conservancy and Conservation International fondsen aan Endémicos Insulares, A.C. om fundamentele controle te doen naar de

Townsend stormpijlvogel, de Socorro spotvogel, de Socorro parkiet en de Socorro winterkoninkje (als indicator van de habitatkwaliteit) om statistische criteria te krijgen voordat de herstellingspogingen aan de gang gingen. Er is meer steun nodig om controle op lange termijn (5-10jaar) voor deze soorten te garanderen om het succes van deze ambitieuze beschermingscampagne te evalueren.

Nestklif van de Soldaten ara in Mexico (pag. 14)

Door Javier Cruz-Nieto, Gabriele Ortiz-Maciel, Miguel Cruz-Nieto, Manuel Bujanda-Rico en Ernesto Enkerlin; foto's van Javier Cruz

Midden in de Sierra Madre Occidental in noordcentraal Mexico ligt een unieke en heilige plaats Otachique. Dit gebied huisvest oude cultuurmummies, grottekeningen, aardewerk voorwerpen en vertegenwoordigt één van de laatst overgebleven plaatsen in Chihuahua, Mexico waar de Soldaten ara nog steeds broed. Soldaten ara's *Ara militaris* zijn volgens de Mexicaanse regering bedreigd en kwetsbaar volgens het IUCN. De voornaamste bedreigingen waar de ara's mee worden geconfronteerd zijn dezelfde voor bijna alle papegaaien; stropen en vernietiging van habitat. In 2003 lokaliseerden we een 25m hoge klif die door deze ara's werden bezocht en sindsdien hebben we regelmatig de klif kunnen controleren om uit te vinden hoeveel

ara's er elk seizoen nestelen. In 2004 telden we 12 actieve nesten en in 2005 was dit aantal verdubbeld tot 25 actieve nesten.

Deze nestklif ligt in een kloof ca. 700m breed en 14km lang. Het bos is samengesteld uit volwassen coniferen en dennenbomen met eiken, er zijn een paar galerijen bos overgebleven. Er bevinden zich ook een paar nesten van de Diksnavel papegaaien *Rhynchopsitta pachyrhyncha*. De plek heeft een is uitermate geschikt voor ecotoerisme. Lokale mensen hebben cabines gebouwd en tochten uitgezet om te vissen, paard te rijden, trektochten te maken en te kamperen. Ondanks het heiligdom is ons verteld dat er nog steeds af en toe ara's worden neergeschoten, omdat ze in het

broedseizoen perziken eten die dichtbij groeien.

Vanwege deze specifieke problemen waar de Soldaten ara's mee worden geconfronteerd in Otachique zal ons voornaamste doel volgend jaar zijn de productiviteit van de ara's en vernietiging van het fruit te evalueren, in de hoop alternatieven te bedenken om zowel de ara's te beschermen als de perzikgaarden.

Deze studie is het eerste beschermingswerk voor de Soldaten ara dat wordt gedaan in de staat Chihuahua en goede gelegenheid om de noodzaak tot bescherming van ara's in overeenstemming te brengen met de landbouwbehoefte van de lokale bevolking.

Wat moeten we aan met de vogelgriep, deel 3 (pag. 15)

Door Jamie Gilardi

Jammer genoeg leek na een paar maanden van afname, de H5N1 griep een nieuwe wind in de zeilen te hebben krijg. In de afgelopen weken, zijn uitbraken gerapporteerd in pluimvee in Nigeria en korter geleden in wilde zwanen in midden Europa. Omdat het nieuws zich per dag snel verspreidt, is een kwartaal tijdschrift niet de

geschikte plaats om leden op de hoogte te houden van de ziekteverplaatsing. We adviseren je dan ook nauwgezet het plaatselijke nieuws en we zullen proberen onze website up-to-date te houden met nieuws over de griep als het uitbreekt.

<http://worldparrottrust.org/flu>

Omdat de meeste Europeanen nu (eindelijk) de pluimveehouderij aanmoedigt om hun vogels naar binnen te doen, benadrukken we het belang van alle vogelhouders hetzelfde te doen. Als het om wat voor reden dan ook onmogelijk is, raden we aan om in drie stappen de mogelijke blootstelling aan alle wilde vogels te nemen:

Ten Eerste

Geef je vogels voer en water op een plaats waar geen wilde vogels kunnen komen;

Ten Tweede

Overdek je ruimten of volièers zodat de woonruimtes niet bloot staan aan overvliegende vogels;

Ten Derde

Neem iedere mogelijke stap die je kunt om wilde vogels uit de locatie van je ruimte te weren. Deze laatste stap kan inhouden de vegetatie te snoeien of af te dekken, die wilde vogels aantrekt, gebruik daarbij vogelnetten om je volières af te dekken zodat wilde vogels er niet bij kunnen, verwijder voederplaatsen voor wilde vogels uit gebieden met vogels in gevangenschap.

Tien gemakkelijke stappen om vogelgriep voor je vogels te vermijden (pag. 15)

Zoals velen afgelopen zomer voorspelde, heeft H5N1 ofwel de “vogelgriep” nu oost, zuid en midden Europa bereikt. Het is niet bekend data het virus overdraagbaar is tussen mensen en daarom blijft de dreiging voor Europeanen minimaal en te verwaarlozen. Direct contact met besmette vogels lijkt de voornaamste oorzaak om het virus te krijgen, maar als iemand is besmet blijft het uiterst gevaarlijk. Als contact met wilde vogels of pluimvee onvermijdelijk is, neem vaste voorzorgsmaatregelen zoals direct douchen en wassen van gebruikte kleding. Als je in nauw contact moet zijn met vogels, vogelveren of mest draag dan een papieren masker en latex handschoenen tijdens de blootstelling en gooi ze direct weg. Om te helpen met verantwoorde en preventie acties, adviseren we de volgende stappen om het risico voor jezelf en je vogels om vogelgriep te krijgen tot een minimum te beperken. Deze richtlijnen zijn bedoeld om bruikbaar te zijn bij fundamentele voorzorgen: iedereen die griepachtige verschijnselen voelt – koorts, hoesten, droge keel, pijn in de spieren etc. – moet je onmiddellijk een arts raadplegen.

Gevangenschapvogels in en rond het huis

1. Als je gevangenschapvogels hebt, breng ze naar binnen of anders isoleer ze helemaal van alle wilde vogels en andere gevangenschapvogels. Pas gezonde natuurlijke veiligheid toe: breng geen nieuwe vogels binnen of laat je vogels in contact komen met vogels van buiten, gevangen of wilde. Laat je vogels, indien mogelijk, testen op vogelgriep door je eigen dierenarts. Houd gedetailleerde gegevens bij van het testen en een lijst van maatregelen bij de hand voor jezelf en je vogels.

Voorzorgen rondom wilde vogels – als je huisdiervogels of kooivogels hebt:

2. Vermijd het voeren van wilde vogels; waaronder het gebruik van voerbakken en voeren van eenden of duiven in stadsparken of pleinen. Als je dit risico wilt nemen, doe uiterst voorzichtig (handschoenen, maskers, schorten etc.) als je de voer- en waterbakken vastpakt. Houd al het voer van wilde vogels, materiaal en kleding ver weg van je gevangenschapvogels.
3. Wees voorzichtig op publieke plaatsen die worden bezocht door duiven en spreuwen, vermijd concentraties vogels en gebieden waar ze eten en slapen. Wees voorzichtig op plaatsen waar vogelmest op straten, trottoirs en auto's etc. ligt, zowel als een aanwijzing naar slaapplekken (de hoofdingang van London Heathrow, b.v. heeft vaak een duidelijk aanwezige ophoping van duivenpoep, die ligt te wachten op diegene die uit de auto stappen).
4. Nu de zomer nadert, vermijd baden en zwemmen in meren, rivieren en kustgebieden met hoge concentraties watervogels; eenden, zwanen, ganzen en vooral meeuwen.
5. Vermijd bezoeken aan boerderijen en huishoudens met pluimvee, vooral als de vogels binnen zitten. Als je er moet zijn neem de hierboven beschreven maatregelen als er direct contact is.
6. Vermijd alle directe contact met wilde vogels zoals jagen, vastpakken en eten. Dit heeft vooral betrekking op waterwild die meestal worden gegeten en de mogelijk dragers van deze ziekte kunnen zijn.
7. Als je een dode vogel vindt of één die ziek lijkt te zijn, ga er niet naar toe of pak hem vast. Als je één of meer katten hebt die buiten komen en misschien wilde vogels eten, is het belangrijk te weten dat deze vogelgriepsoort katten in Azië en Europa heeft besmet, en er geen bewijs is dat ze het op de mens hebben overgedragen.

Pluimvee en andere vogels als voedsel

8. Als je verkiest kalkoen-, eenden- of kippenvlees te eten, verzeker je ervan dat het goed doorbakken is voordat je het eet. Commercieel geproduceerde eieren zouden voor vervoer gedesinfecteerd moeten zijn, maar neem extra voorzorgsmaatregelen met bereiding en koken voordat je ze eet. Als je eieren direct van kippen, de buurman of vrije uitloopbronnen koopt, neem dezelfde voorzorgsmaatregelen als je zou doen als met de vogels zelf.
9. Als je verkiest vogels te slachten voor consumptie, draag beschermende handschoenen en bril, een waterproof schort en een masker, wat goed aansluit op je neus en mond.
10. Als je rauw pluimvee of ander vogelvlees bereidt voor op tafel, draag handschoenen en een masker tijdens de bereiding en was en desinfecteer erna alle messen, bakken en snijvlakken die in contact zijn geweest met rauw vogelvlees.